

Megoldások (A csoport)

2011/12/1 Formális nyelvek és automaták évfolyamzárthelyi

1. feladat: Készítsen az $L = \{u \in \{a, b\}^* \mid \ell_a(u) = 1 \text{ és } (\ell_b(u) \bmod 2) = 0\}$ nyelvhez L -et felismerő véges determinisztikus automatát (VDA-t)!

Megoldás:

		a	b
$\rightarrow$	q_{00}	q_{10}	q_{01}
$\leftarrow$	q_{10}	q_{hiba}	q_{11}
	q_{01}	q_{11}	q_{00}
	q_{11}	q_{hiba}	q_{10}
	q_{hiba}	q_{hiba}	q_{hiba}

2. feladat: Hozza 3-as normálformára az alábbi G nyelvtant (grammatikát), majd készítsen a tanult algoritmussal olyan véges determinisztikus automatát a nyelvtanhoz, mely a G által generált nyelvet ismeri fel! $G = \langle \{a, b, c\}, \{S, A, C\}, \mathcal{P}, S \rangle$, ahol a $\mathcal{P}$ szabályrendszer a következő:

$S \rightarrow a \mid aA \mid C$
 $A \rightarrow bS \mid bbS \mid b$
 $C \rightarrow caA \mid cC \mid \varepsilon$

Megoldás:

Lánccmentesítés:
 $S \rightarrow a \mid aA \mid caA \mid cC \mid \varepsilon$
 $A \rightarrow bS \mid bbS \mid b$
 $C \rightarrow caA \mid cC \mid \varepsilon$

Hosszredukció (+ univerzális ε szabály):
 $S \rightarrow aF \mid aA \mid cD \mid cC \mid \varepsilon$
 $A \rightarrow bS \mid bE \mid bF$
 $C \rightarrow cD \mid cC \mid \varepsilon$
 $D \rightarrow aA$
 $E \rightarrow bS$
 $F \rightarrow \varepsilon$

NDA:

		a	b	c
$\Leftrightarrow$	S	$\{A, F\}$	$\{\}$	$\{C, D\}$
	A	$\{\}$	$\{S, E, F\}$	$\{\}$
$\leftarrow$	C	$\{\}$	$\{\}$	$\{C, D\}$
	D	$\{A\}$	$\{\}$	$\{\}$
	E	$\{\}$	$\{S\}$	$\{\}$
$\leftarrow$	F	$\{\}$	$\{\}$	$\{\}$

VDA:

		a	b	c
$\Leftrightarrow$	$\{S\}$	$\{A, F\}$	$\{\}$	$\{C, D\}$
$\leftarrow$	$\{A, F\}$	$\{\}$	$\{S, E, F\}$	$\{\}$
	$\{\}$	$\{\}$	$\{\}$	$\{\}$
$\leftarrow$	$\{C, D\}$	$\{A\}$	$\{\}$	$\{C, D\}$
$\leftarrow$	$\{S, E, F\}$	$\{A, F\}$	$\{S\}$	$\{C, D\}$
	$\{A\}$	$\{\}$	$\{S, E, F\}$	$\{\}$

3. feladat: Készítse el az alábbi $\mathcal{A}$ véges determinisztikus automata *minimális automatáját* a tanult algoritmus alapján (összefüggővé alakítás, redukció)! $\mathcal{A} = \langle \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\}, \{a, b\}, \delta, 1, \{3, 5, 7\} \rangle$ ahol a δ állapotátmenet függvényét az alábbi táblázat adjuk meg:

		a	b
$\rightarrow$	1	4	6
	2	5	2
$\leftarrow$	3	7	2
	4	8	5
$\leftarrow$	5	2	8
	6	5	2
$\leftarrow$	7	3	6
	8	4	5

Megoldás: $H_0 = \{1\}$, $H_1 = \{1, 4, 6\}$, $H_2 = \{1, 4, 6, 8, 5, 2\}$, $H_3 = H_2 = H$. Elhagyható 3,7.

$\overset{0}{\sim}$: $\{1, 2, 4, 6, 8\}, \{5\}$;

$$\begin{aligned} \overset{1}{\sim}: & \{1\}, \{2, 6\}, \{4, 8\}, \{5\}; \\ \overset{2}{\sim} = \overset{1}{\sim} = \sim. & \end{aligned}$$

		a	b
→	{1}	{4, 8}	{2, 6}
	{2, 6}	{5}	{2, 6}
	{4, 8}	{4, 8}	{5}
←	{5}	{2, 6}	{4, 8}

4. feladat: A *CYK-algoritmus* segítségével döntse el, hogy a *abaaba* szó levezethető-e a $G = \langle \{a, b\}, \{S, A, B, C\}, \mathcal{P}, S \rangle$ nyelvtanban, ahol a $\mathcal{P}$ szabályrendszer a következő:

$$\begin{aligned} S &\rightarrow CB|a \\ A &\rightarrow SS|a \\ B &\rightarrow BA|CC|b \\ C &\rightarrow BA \end{aligned}$$

Megoldás:

$$\begin{array}{cccccc} & & & & & \{A\} \\ & & & & & \{A\} \quad \{S, A, B\} \\ & & & & & \{ \} \quad \{S\} \quad \{ \} \\ & & & & & \{ \} \quad \{B, C\} \quad \{ \} \quad \{ \} \\ \{ \} & \{ \} & \{B, C\} & \{A\} & \{ \} & \{B, C\} \\ \{S, A\} & \{B\} & \{S, A\} & \{S, A\} & \{B\} & \{S, A\} \\ \hline a & b & a & a & b & a \end{array}$$

Mivel $S \notin H_{1,6}$, ezért $abaaba \notin L(G)$.

5. feladat: Készítsen *veremautomatát* (1-vermet), mely az alábbi – a '[' bal-, és ']' jobb zárójelek két elemű ábécéje feletti – L nyelv szavait fogadja el *üres veremmel*!

$$L = \{u \in \{[,]\}^* \mid u \text{ helyes zárójelezés és } u\text{-ban nincs }]][\text{ részszó}\}$$

Adjon a veremautomatához egy rövid, a működési elvet ismertető szöveges magyarázatot is!

Megoldás: $\mathcal{V} = \langle \{q_0, q_1, q_2\}, \{[,]\}, \{[, \#], \delta, q_0, \#, \{ \} \}$ ahol δ :

$$\begin{aligned} \delta(q_0, [, \#) &= \{(q_0, [\#)\} \\ \delta(q_0, [, [) &= \{(q_0, [[)\} \\ \delta(q_1, [, \#) &= \{(q_0, [\#)\} \\ \delta(q_1, [, [) &= \{(q_0, [[)\} \\ \delta(q_2, [, \#) &= \{(q_0, [\#)\} \\ \delta(q_2, [, [) &= \{(q_0, [[)\} \\ \delta(q_0,], [) &= \{(q_1, \varepsilon)\} \\ \delta(q_1,], [) &= \{(q_2, \varepsilon)\} \\ \delta(q_0, \varepsilon, \#) &= \{(q_0, \varepsilon)\} \\ \delta(q_1, \varepsilon, \#) &= \{(q_1, \varepsilon)\} \\ \delta(q_2, \varepsilon, \#) &= \{(q_2, \varepsilon)\} \end{aligned}$$

q_i : i db.] volt az utolsó [óta, $0 \leq i \leq 2$,

verem: ha [jön betesszük a verembe, ha] kitörlünk egy [-t a veremből

ha veremtartalom [^{j} #: j -vel több [volt eddig, mint] , $j \geq 0$